

DİN EĞİTİMİ

Editörler

Banu Gürer - Emine Keskiner

DİN EĞİTİMİ

Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları
The Center for Values Education Press

© Eserin Her Türlü Basım Hakkı Anlaşmalı Olarak
Ensar Neşriyat'a Aittir.

E-ISBN: 978-625-93025-0-8

Sertifika No: 50201

Kitabın Adı

Din Eğitimi

Editörler

Prof. Dr. Banu GÜRER

Doç. Dr. Emine KESKİNER

Yayın Koordinatörü

Hulusi YİĞİT

Tasarım

Rümeysa DOĞAN

Yayın

Aralık, 2025

İletişim

Değerler Eğitimi Merkezi

Süleymaniye Cad. Elmaruf Sk. No: 3 Fatih / İstanbul

Tel: 0212 512 19 90

www.dem.org.tr | info@dem.org.tr

Ensar Neşriyat Tic. A.Ş.

Düğmeciler Mah. Karasüleyman Tekke Sok. No: 7 Eyüpsultan / İstanbul

Tel: (0212) 491 19 03 - 04 Faks: (0212) 438 42 04

www.ensarnesriyat.com.tr siparis@ensarnesriyat.com.tr

DİN EĞİTİMİ

Editörler
Prof. Dr. Banu GÜRER
Doç. Dr. Emine KESKİNER

İstanbul, 2025

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Bölüm I: Din Eğitiminin Temel Kavramları ve Din Eğitimi Bilimi <i>Dr. Öğr. Üyesi Zariye Şeyma ALTIN</i>	11
Bölüm II: Din Eğitiminin Temelleri <i>Doç. Dr. Ayhan ÖZ</i>	55
Bölüm III: Din Eğitimi ve Öğretimi Yaklaşımları <i>Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Demirel UÇAN</i>	97
Bölüm IV: Din Eğitimi Disiplininde Bir Çalışma Alanı İmkânı: Kur'an-ı Kerim <i>Doç. Dr. Ramazan GÜREL</i>	143
Bölüm V: Din Eğitimi Disiplininde Hz. Peygamber'i Çalışmak <i>Prof. Dr. Ahmet KOÇ</i>	181
Bölüm VI: Klasik İslam Düşünürlerinin Eğitim Görüşleri <i>Prof. Dr. Ahmet KOÇ</i> <i>Doç. Dr. Umut KAYA</i>	221
Bölüm VII: İslâm'ın Doğuşundan Cumhuriyet'e Din Eğitimi Tarihi <i>Prof. Dr. Banu GÜRER</i>	271
Bölüm VIII: Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimine Genel Bakış <i>Doç. Dr. Ayhan ÖZ</i>	313
Bölüm IX: Örgün Eğitimde Din Dersleri <i>Doç. Dr. Emine KESKİNER</i>	377

Bölüm X: İmam Hatip Liseleri	413
<i>Doç. Dr. Emine KESKİNER</i>	
Bölüm XI: Türkiye’de Yüksek Din Öğretimi	467
<i>Doç. Dr. Umut KAYA</i>	
Bölüm XII: Yaygın Din Eğitimi	521
<i>Doç. Dr. Ramazan GÜREL</i>	
Bölüm XIII: Manevi Danışmanlık ve Din Eğitimi	601
<i>Dr. Öğr. Üyesi Zariye Şeyma ALTIN</i>	
<i>Arş. Gör. Muhammet Fatih ADAK</i>	
Bölüm XIV: İletişim ve Din Eğitimi	647
<i>Prof. Dr. Ahmet KOÇ</i>	
Bölüm XV: Din Eğitiminde Şahsiyet İnşası: Ahlâk ve Değer	701
<i>Doç. Dr. Süleyman GÜMRÜKÇÜOĞLU</i>	
Bölüm XVI: Erken Çocukluk Dönemi Din Eğitimi	757
<i>Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm PEHLİVAN AĞIRAKÇA</i>	
Bölüm XVII: Çocukluk ve Gençlik Dönemi Din Eğitim	819
<i>Doç. Dr. Süleyman GÜMRÜKÇÜOĞLU</i>	
Bölüm XVIII: Yetişkinlik Dönemi Din Eğitimi	871
<i>Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm Pehlivan AĞIRAKÇA</i>	

ÖNSÖZ

Ülkemizde Din Eğitimi Anabilim Dalı, 13 Mayıs 1980 tarihinde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde kurulmuş olup 45 yılı geride bırakmıştır. Bir bilim dalı için kısa sayılabilecek bu süre zarfında günden güne gelişen Din Eğitimi alanında birçok öğretim üyesi yetişmiş, alanla ilgili çok sayıda bilimsel çalışma kaleme alınmıştır. Din eğitiminin, ilahiyat bilimleri ve eğitim bilimleri başta olmak üzere pek çok disiplinle ilişkili interdisipliner bir alan olması, bu alanda üretilen bilimsel çalışmaların da önemli bir çeşitlilik kazanmasına yol açmıştır. Bu durum, din eğitimi bilimine ilgi duyan araştırmacıların alanı bütüncül bir perspektifle kavramasını zaman zaman zorlaştırmaktadır.

Bu sebeple, din eğitimi alanında bir yandan alanın temel meselelerini ele alan, diğer yandan da araştırmacılara teorik ve metodolojik bir çerçeve sunmayı hedefleyen kapsamlı bilimsel çalışmalara duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Nitekim Din Eğitimi alanındaki akademisyenler, alanın problemlerini araştırmaya, çözüm önerileri geliştirmeye ve bilimsel literatürü zenginleştirmeye yönelik eserler üretmeye devam etmektedirler.

Anabilim Dalının kuruluşu sonrasında Din Eğitimi alanında kaleme alınan ilk eserlerden biri, aynı zamanda Din

Eğitimi Anabilim Dalının kurucusu olan merhum Beyza Bilgin'in *Eğitimi Bilimi ve Din Eğitimi* adlı çalışmasıdır. Yine Bayraktar Bayraklı'nın asistanlık tezi olarak hazırladığı *İslam'da Eğitim (Batı Eğitim Sistemleri ile Mukayeseli)* adlı eseri, özellikle İslam'da eğitimin hareket noktası ve prensiplerine dair bölümleriyle uzun yıllar boyunca alandaki bilimsel tartışmalara ilham kaynağı olmuştur.

2000'li yılların başlarından itibaren Din Eğitimi alanında yetişmiş akademisyen sayısındaki artışa paralel olarak, alan literatürünü besleyen bilimsel eserlerde de belirgin bir artış gözlenmiştir. Bu süreçte Cemal Tosun'un, din eğitiminin bilimselleşmesine katkı sunma amacıyla kaleme aldığı ve 2001 yılında yayımlanan *Din Eğitimi Bilimine Giriş* adlı eseri nc bir rol üstlenmiştir. Sonrasında editoryal nitelikte pek çok bilimsel çalışma yayımlanmış, alanın farklı meselelerini ele alan bu eserlerde çok sayıda akademisyen katkı sunmuştur. Bunun yanı sıra Muhammed şevki Aydın (*Din Eğitimi Bilimi*) ve Nurullah Altaş (*Din Eğitimi*) tarafından kaleme alınan tek yazarlı çalışmalar da Din Eğitimi alanının temel konularını sistematik bir biçimde ele alan önemli başvuru kaynakları arasında yerini almıştır. Bu eserlerde, din eğitimi alanının başlıca konuları genel bir ereve içinde ele alınmış; yazarların tercihleri doğrultusunda ilgili akademik tartışmalara da yer verilmiştir. Böylece Din Eğitimi alanında çalışan araştırmacılar için temel bir literatür zemini oluşmuştur.

Elinizdeki eser ise, Din Eğitimi alanındaki mevcut bilimsel birikime yeni bir katkı sunmak amacıyla, kahir ekseriyeti yukarıda zikredilen çalışmaların yazar kadrolarında yer almayan Din Eğitimi akademisyenleri tarafından, iki yıllık bir bilimsel çalışma süreci sonunda ortaya konulmuştur.

Kitabımızın temel amacı; Kur'an ve sünnet başta olmak üzere gelenekten süzülen bilgi ve tecrübeler ile din eğitimi

alanında günümüzde yaşanan teorik ve pratik gelişmeleri bir araya getirerek alanın zenginliğini bütüncül bir biçimde ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, geçmişten bugüne Din Eğitimi bilimini ilgilendirdiği düşünülen hemen her konuya eserde yer verilmeye çalışılmış, bu da çalışmanın hacimli bir yapıya sahip olmasına sebep olmuştur. Bölümler kaleme alınırken problematik bir bakış açısı esas alınmış; yalnızca alanla ilgili bilgi sunmakla yetinilmeyip, din eğitimi alanına ilgi duyan araştırmacıların bilimsel hazırlık ve akademik derinleşme süreçlerine katkı sunmak hedeflenmiştir.

Kitabımız aynı zamanda Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı'nda hâlihazırda görev yapan öğretim üyeleri ile bu anabilim dalı ile yolu kesişmiş, birikiminden istifade etmiş ve bu birikime katkıda bulunmuş bazı öğretim üyelerinin çalışmalarıyla ortaya çıkmış olması bakımından, uzun zamandır paylaşılan bir idealin gerçekleşmesi anlamını da taşımaktadır. Bu vesileyle eserin ortaya çıkmasında özveriyle katkı sunan bölüm yazarları; Prof. Dr. Ahmet KOÇ, Doç. Dr. Ramazan GÜREL, Doç. Dr. Umut KAYA, Doç. Dr. Ayhan ÖZ, Doç. Dr. Süleyman GÜMRÜKÇÜOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi Ayşe DEMİREL UÇAN, Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm PEHLİVAN AĞIRAKÇA, Dr. Öğr. Üyesi Z. Şeyma ALTIN ve Ar. Gör. Muhammed Fatih ADAK'a kalbî teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Son olarak, hayırlara vesile olmasını niyaz ettiğimiz bu çalışmanın vücuda gelmesini nasip eden Allah Teâlâ'ya hamd ve senalar ederiz. Gayret bizden, tevfik O'ndandır.

Prof. Dr. Banu Gürer – Doç. Dr. Emine Keskiner
Aralık 2025 – İstanbul

I. BÖLÜM

DİN EĞİTİMİNİN TEMEL KAVRAMLARI VE DİN EĞİTİMİ BİLİMİ

Elinizdeki eser Din Eğitimi alanındaki mevcut bilimsel birikime yeni bir katkı sunmak amacıyla, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı'nda halihazırda görev yapan öğretim üyeleri ile bu anabilim dalı ile yolu kesişmiş, birikiminden istifade etmiş ve birikimine katkıda bulunmuş bazı öğretim üyelerinin çalışmalarının ürünüdür.

Kitabımızın temel amacı; Kur'an ve sünnet başta olmak üzere gelenekten süzülen bilgi ve tecrübeler ile din eğitimi alanında günümüzde yaşanan teorik ve pratik gelişmeleri bir araya getirerek alanın zenginliğini bütüncül bir biçimde ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, geçmişten bugüne Din Eğitimi Bilimini ilgilendirdiği düşünülen hemen her konuya eserde yer vermeye çalışılmıştır. Bölümler kaleme alınırken problematik bir bakış açısı esas alınmış; yalnızca alanla ilgili bilgi sunmakla yetinilmeyip, din eğitimi alanına ilgi duyan araştırmacıların bilimsel hazırlık ve akademik derinleşme süreçlerine katkı sunmak hedeflenmiştir.

Eserin Din Eğitimi alanına ilgi duyan ve gönül veren tüm araştırmacılara faydalı olmasını temenni ediyoruz.

